

STANDAR LUDOWY

ILUSTROWANY TYGODNIK
OSWIATOWY, SPOŁECZNY, POLITYCZNY i GOSPODARCZY.

Redaktor Naczelny **MARJAN CIEPLAK**
poseł na Sejm.

Redakcja i Administracja: Lublin, ul. Cicha Nr. 6
Biuro poczt. 33. Konto czekowe w P.K.O. Nr. 161 272

Masz płacić podatek majątkowy? Przeczytaj dokładnie. Może w tym artykule pęła Sochy znajdziesz poradę i obronę.

W ostatnich tygodniach władze skarbowe rozesłały nakazy płatnicze na podatek majątkowy ostatecznie obliczony, przyczem podwyższono podatek o 367 proc. Według tych nakazów często gospodarz 10 morgowy musiałby płacić podatku majątkowego ponad 100 zł. z morgi. Posłowie Zw. Chłopskiego domagali się wstrzymania tego podatku, wskutek czego Ministerstwo Skarbu wydało zarządzenie rozkładające spłatę należności z tytułu I, II i III raty na czas od dnia 15 listopada przyszłego roku, bez doliczenia odsetek za odroczenie, ponieważ podatek majątkowy daje się we znaki szczególnie rolnictwu, które w 3 latach miało zapłacić pół miljarda złotych z czego na drobnych i średnich rolników wypadłoby co najmniej 150 milionów złotych, a co w dzisiejszych ciężkich czasach okazuje się niemożliwym. Ministerstwo Skarbu ma wnieść projekt zmiany ustawy o podatku majątkowym. Ponieważ chłopci bardzo często nie znając ustawy i przepisów nie podawali przy składaniu zeznań o majątku okoliczności obniżających szacunek majątku przeto każdy płatnik podatku majątkowego winien — o ile zachodzą niżej podane okoliczności — wnieść rekurs przeciw wymiarowi. Przy wnoszeniu rekursu należy kierować się czem następuje:

Podatek majątkowy wymierzany jest od majątku ruchomego i nieruchomego posiadanego w dniu 1 lipca 1923 o ile wartość jego jest wyższa aniżeli 3.000 zł. przyczem doliczany jest majątek członków rodziny, ale tylko w tym wypadku, o ile ci ostatni prowadzą wspólne gospodarstwo z głową rodziny. Zatem nie może być doliczony (a często to jednak ma miejsce) majątek względnie część na której samodzielnie gospodarzy np. zięć lub syn, cho iąży był to majątek hipotecznie dotychczas niewydzielony.

Od wartości majątku potrącane są długi i ciężary związane z nabyciem lub ulepszeniem majątku, wszelkie zatem spłaty nałożone kontraktem darowizny (zapisu) lub testamentu oraz długi na kupno majątku lub inwentarza, jakoteż ciężące na podatniku dożywocia związane z otrzymaniem majątku. Wartość majątku ustalana jest na zasadzie norm przewidzianych w różnej wysokości zależnie od okręgu wzgl. powiatu i wedle poszczególnych klas dobroci gruntów. Ustalona wedle tych norm wartość podlega różnym zwyczajom lub zniżkom, i tak o ile siedziba płatnika jest oddalona od stacji kolejowej mniej niż 3

kilometry natomiast wartość podwyższa się o 10 procent przy odległościach od stacji o 7 do 20 km. nie dolicza się żadnej zwyczajki a i też nie obniża się wartości, przy odległościach zaś od stacji ponad 20 do 35 km. wartość majątku zniża się o 10 proc., przy dalszych odległościach to jest ponad 35 km. zniżka wynosi 20 proc.

Niezależnie od powyższych zwyczajek względnie zniżek wartość gruntu podwyższana jest o 10 do 200%, a to w zależności oddalenia gruntów od granic miasta lub miejscowości klimatycznych.

Ponieważ władze skarbowe przy wymiarach liczą zwyczajek od mniejszych odległości niżli grunty są oddalone, winni podatnicy stwierdzać w Urzędach Skarbowych za jaką odległość zwyczajka została policzona, a wrazie gdy by to nie zgadzało się z poniżej podaną tabelą zaznaczyć sprzeczność w rekursie. Obliczenie tej podwyżki następuje wedle tabeli:

Zaludnienie miasta:	Odległość od miasta w kilóm.			
	do 3 km.	nad 3 do 7 km.	nad 7 do 14 km.	nad 14 do 21 km.
	z w y z k a			
do 5000 mieszkańców, o ile w nim znajduje się siedziba sądu, lub Kasy Skarbowej wzgl. nad 5000 do 8000.	100%	—	—	—
ponad 8000 do 15000	200%	100%	—	—
ponad 15000 „ 35000	400%	200%	50%	—
ponad 35000 „ 150000	600%	300%	100%	—
ponad 150000 „ 500000	1000%	750%	500%	250%
ponad 500000	2000%	1500%	1000%	500%

Do miast od 35000 do 150.000 należą: Tarnów, Toruń, Dąbrowa Górna, Włocławek, Piotrków, Kołomyja, Kielce, Kalisz, Przemysł, Radom, Katowice, Białystok, Częstochowa, Król. Huta, Sosnowiec, Bydgoszcz, Lublin, Wilno.

Do miast od 150.000 do 500.000 mieszkańców należą: Kraków, Poznań, Lwów i Łódź.

Do miast ponad 500.000 — należy Warszawa.

Przykład: Wartość gruntów położonych od granic Krakowa o 3 km. podwyższa się o 100 proc., położonych o 7 km. podwyższa się o 75 proc., położonych o 14 km.

podwyższa się o 50 proc., zaś położonych o 21 km. o 25 proc., grunta położone od Krakowa ponad 21 km. nie podlegają żadnej zwwyżce z tytułu oddalenia od Krakowa, podlegają jednak mogą zwwyżce z tytułu oddalenia od innego miasta, jak np. Myślenice.

Wartość gruntów położonych o 3 km. od miasteczka Ulanowa, które ma mieszkańców 3000 ale ma Sąd powiatowy podwyższa się o 10 proc., przy dalszej odległości wartość nie podlega zwwyżce.

Na szacunek majątku wpływa także i zniszczenie wojenne, przyczem procent zniszczenia określony bywa przez wyrównanie strat wojennych z przedwojenną wartością majątku. O proc. wynikający z tego porównania obniżany jest szacunek majątku.

W rekursach przeto należy wedle zachodzących wypadków zapodać:

1) Obszar posiadanego gruntu w ha, lub dziesięcinach i możliwie zapodać klasę jego dobroci,

2) odległość od stacji kolejowej o ile odległość ta jest wyższą od 7 km.,

3) odległość od granic miasta,

4) podać sumę strat wojennych ustaloną na podstawie orzeczeń Komisji szacunkowych dla strat wojennych,

5) o ile w dniu 1 lipca 1923 nie posiadał budynków mieszkalnych i gospodarczych w rekursie to zaznaczyć,

6) jakie w dniu 1 lipca 1923 długi, spłaty obciążały majątek, ich wysokość, imię i nazwisko wierzycieli wraz z podaniem tytułu długu wzgl. spłaty (za co winien), a więc dług na kupno majątku, inwentarza, spłat, dożywocie, na zasadzie kontraktu kupna, darowizny lub testamentu.

Rekursy winny być zaopatrzone w stempel za 40 gr. o ile podatek majątkowy nie przekracza 140 zł. zaś ponad tą kwotę stemplem za 2 zł.

Marcin Socha,
poseł na Sejm.

Podania w sprawie podatku majątkowego pisze i wszelkich porad udziela bezpłatnie Sekretariat Okręgowy Związku Chłopskiego w Lublinie, ulica Cicha № 6.

Gdy rolnictwo dusi się bez kredytu — rząd daruje fabryce Starachowickiej 13 milj. zł.

Zakłady fabryczne w Starachowicach zachwiały się, gdyż gospodarka, jak twierdzą wtajemniczeni była niżej krytyki.

Olbrzymie pensje dyrektorów, nadmiar urzędników, oraz niemożność zbytu wyrobionego towaru postawiły fabryki w Starachowicach u wrót bankructwa.

Bankrutują dziś zakłady jeden po drugim, to też bez wielkiego zdziwienia przyjęlibyśmy wiadomość, że to samo nieszczęście zdarzyło się również i Starachowicom.

Lecz są przecież w Polsce ludzie, którzy dobre mają serca! To nie ludzie prywatni, nie prywatne banki. Ulitował się, jako to u nas bywa, nad fabryką w Starachowicach rząd polski a bank rządowy, tak zwany Bank Gospodarstwa Krajowego pożyczył tej fabryce **olbrzymią sumę 13 milionów złotych to jest 4 razy tyle, ile wszyscy chłopi z całej Polski dostali pożyczek z Banku Rolnego.**

Jednej fabryce cztery razy więcej niż wszyskim chłopom!!!

Nie dość na tem. Gdy nadszedł termin płacenia okazało się, że Starachowice nie mają ani gotówki, ani ochoty do płacenia.

Jak ongiś za rządów Witoso — Kucharskiego zrobiły fabryki w Zyrardowie, tak obecnie fabryki w Starachowicach zaczęły szukać takiego wyjścia — aby 13 milionów nie zapłacić, a mimo to, długu się pozbyć,

Czego się dla ukochanych fabrykantów nie robi?

Było trochę szuru-buru z rządem, trochę krętaniny w ministerstwie skarbu i sprawa załatwiona. Rząd postanowił zamiast długu 13 milionów złotych, przyjąć na wyrównanie całej należności 264 tysięcy sztuk akcji tych fabryk. Na każdej takiej akcji jest napisane, że ma ona wartość 50 zł.

Zdawałoby się, że wszystko jest w porządku gdyż 264 tysięcy akcji pomnożone przez 50 daje właśnie tę sumę 13 milionów złotych.

Takby się zdawało. Rzeczywistość jest jednak zupełnie inna. Jak się to bowiem przekonać można z cen giełdowych, każdą akcję Starachowicką można kupić (ile sztuk się chce) po 1 zł., wyraźnie po **jednej złotówce za sztukę!**

Czyli Bank rządowy Gospodarstwa Krajowego zamiast 13 milionów otrzymał od Starachowic najwyżej 300 tysięcy.

Z potężnej sumy 13 milionów rząd robi prezent fabrykantom Starachowickim. Robi ten niebywały prezent w chwili, gdy chłop-rolnik zachodzi w głowę, gdzie otrzymać chociażby najmniejszy kredyt na podatki, na przeżycie najcięższego, straszniejszego roku.

Na miłość Boską co się dzieje. Czy już niema u nas nikogo, kto by tę hydrę nadużyć wziął za głowę?

Czy te sfery rządzące zmówiły się przeciw narodowi?

Czekamy wyjaśnienia **dłaczego stał się ten skandal?**

Dodać należy że najgłówniejszym dyrektorem Banku Gospodarstwa Krajowego **jest piastowiec Jan Kanty Steczkowski**, rodak ze stron Witosowych.

Wszyscy mają swoje Związki, — muszą mieć i chłopi swój Związek Chłopski!

Pukamy do honoru posła Niedbalskiego redaktora „Woli Ludu”, dajemy publiczną odpowiedź i publiczne pytania.

W № 240 gazety piastowskiej „Wola Ludu” znajdujemy zaczepkę, pod adresem posła Ciepłaka i „Sztandaru Ludowego”.

Nie będziemy oczywiście odpowiadać na karczemne wyzwiska, na lajdackie zwroty posła Niedbalskiego, bobyśmy naprawę tego tak nie potrafili, gdyż znanym specjalistą, jedynym, trzeba mu przyznać, wyjątkowo uzdolnionym specjalistą do tego, jest p. poseł Niedbalski, redaktor tej „Woli Ludu”. Artykuły jego, jak niebo od gwiazd iskrzą się od ślicznych, a tak mu miłych wyrażań: „durnie”, „rynsztoki”, „gałgany”, „bydlaki”, „mam cię w...”.

W tych ciężkich czasach, gdy lud polski na skraj nędzy stoi, bogaty, bardzo zasobny p. Niedbalski uważa, że te piękne słówka, to dla chłopca pokarm najlepszy.

Odpowiadamy mu na jego inne pytanie. Pan Niedbalski pisze: „pytam pana Ciepłaka, skąd on bierze pieniądze na wydawanie swego „Sztandaru Ludowego”? Skąd to panowie wzięli na wydawanie teraz dziennika?”

Odpowiadamy! Nic nie mamy do ukrywania. Poseł Ciepłak objął ponownie „Sztandar” dnia 4 października, zaś dnia 1 października ułożyliśmy następujący budżet.

Wydatki:

druk i papier miesięcznie	1340 zł.
personel i lokal	180 „
inne wydatki	300 „
Razem miesięcznie „Sztandar“ kosztuje	1820 zł.

Dochody:

z prenumerat (ko. paź.)	711 zł.
legitymacje i opłaty członków	80 „
Klub Poselski Związku Chł. datek miesięczny	350 „
poseł Cieplak datek miesięczny	100 „
ofiary stałe 4 członków zarządu okręg. w Lublinie	180 „
R a z e m	1421 zł.

Na resztę wystawiamy drukarni weksel i robimy panie Niedbalski poprostu długi, za które może nas kiedyś zlicytują. Choćby nawet tak się stać miało, **wydawać piśmno będziemy, aby chłopu dać obronę, obronę szczerą, obronę serdeczną, prawdziwą obronę.**

Zaś na pytanie o dzienniku, radzimy panu, panie Niedbalski, lewą ręką się przeżegnać? Gdzie, kiedy, jaki dziennik wydawaliście. Gdybyśmy mieli swój dziennik (daj Boże, daj Panie Boże) to za swój święty obowiązek uważalibyśmy, otwieranie ludowi oczu na to, **że Piast jest nieszczęściem Polski zmartwychwstałej.**

A teraz do pana pytanie, panie Niedbalski. Proszę nam na nie uczciwie odpisać, jak my panu.

Dlaczego w klubie trzymacie nafcjarzy?

Czy nie jest prawdą, że w klubie waszym zasiadają potężni nafcjarze — **rajbogatsi nafcjarze Długosz i Szydłowski**, którzy wprawdzie nigdy ludowcami nie byli, ale trzymacie ich, gdyż wam dają grube dolary na wydawanie waszych gazet.

Dzięki jednak tym panom, nafta podskakuje w cenie z miesiąca na miesiąc, bo ci wasi panowie posłowie, to co wam dają na tumanienie chłopu, odbijają sobie potem na chłopskiej skórze.

Dlaczego sprawy nie oddaliście do sądu?

Podczas obrad nad reformą rolną, poseł Jan Bryl dosłownie powiedział wam tak:

„Jesteście złodzieje, okradliście skarb państwa“.

Cała Polska, wszystkie gazety o tem pisały.

A panowie ani drgnęli, chociaż my czekamy na to miesiącami, że panowie do sądu bodaj sprawę oddacie. Czekamy i nie możemy się do czekać!

W jednej z gazet lwowskich opisali to doskonale w wierszu, który brzmi:

Dawniej, gdy komu zarzucano, głośno,

Że kradnie,

Nie bacząc, czyli w pojedynku padnie

Stawał do walki na broń śmiertcioną,

Albo winnego pozywał przed Sąd,

Aby odszczekał swój błąd.

Dzisiaj co kroku słyszysz: kraj okradal

Bierze kubany z jakaś pasją wilczą!!

A na ten zarzut nikt nie odpowiada,

Bowiem się nowa zrodziła zasada:

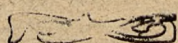
„Uderz w stół pięścią, a nożyczki milczą“.

Żywcem was w tym wierszyku odmalowano.

Panie Niedbalski, sądzimy, że pan odpowie na tamte dwa pytania i jeszcze na jedno... **Dlaczego, gdy dziś chłop i wieś nędznieje, pan sobie auta aż z zagranicy sprowadza?**

Czy panu, były nauczycielu i agitatorze z „Wyzwolenia“, już nie przystoi chodzić piechotą? Jaśnie pan!

A. W.

Czy Polska i Niemcy podadzą sobie ręce do prawdziwej zgody.

Nasz minister Skrzyński radzi w Lokarno z ministrem niemieckim Stresemanem.

Donoszą z Lokarno w Szwajcarii, gdzie odbywa się niezmiernie, dla całego świata, ważny zjazd Ministrów państw: Anglii, Francji, Polski, Niemiec, Czech i Belgji, że nasz Minister Spraw Zagranicznych, Skrzyński, złożył wizytę min. niemieckiemu, Stresemanowi. Obu ministrów przedstawił minister francuski Briand. Rozmowa między obydwojema ministrami trwała trzy kwadranse i dotyczyła uregulowania spraw między Polską a Niemcami. Treść rozmowy fest trzymana w ścisłej tajemnicy. Minister Skrzyński po ukończeniu tej konferencji, oświadczył, że z rezultatu jest bardzo zadowolony.

Złowili jeszcze jedną rybkę.

Tak rzekł minister francuski Briand dogazeciarczy

Konferencje ministrów w Lokarno odbywają się w sposób bardzo ciekawy, raz przy stole, innym razem w mieszkaniach prywatnych, a dnia 12 października odbyły się na sławnym jeziorze Lago-Maggiore. Mianowicie ministrowie: angielski Chamberlain, francuski Briand i niemieccy Luther i Streseman pojechali na wycieczkę po jeziorze wspaniałym statkiem francuskim. Okazuje się, że na wycieczce tej nie zażywali jedynie przyjemności, ale odbywali bardzo ważne narady nad pokojem świata. Zapytany o te narady minister francuski Briand — nie chciał wiele mówić, gdyż wogóle konferencje te są trzymane w tajemnicy, jednakże nagabywany przez dziennikarzy, oświadczył krótko i z uśmiechem: „Na jeziorze łapaliśmy rybki i właśnie złowiliśmy bardzo interesującą, a dotychczas jeszcze nikomu nieznaną rybkę“. Dzienniki tłumaczą, że ta wesoła odpowiedź ma znaczyć, że na jeziorze tem osiągnięto jakieś ważne porozumienie w sprawie pokoju świata.

Czechy zapłaciły swój dług w Ameryce.

Czeska gazeta „Narodne Listy“ donosi, że rząd czeski zawarł w Ameryce traktat w sprawie uregulowania długu czeskiego w Stanach Zjednoczonych. Traktat ten mówi, że Czechy, które są winne Ameryce 115 milionów dolarów mają spłacić ten dług przez 62 lata, przyczem przez pierwsze 18 lat płacić będą po 3 miliony rocznie. Z powodu tego traktatu, pisma czeskie wyrażają dużą radość, gdyż twierdzą, że wpłynie to korzystnie na finanse czeskie.

Za nasz monopol spirytusowy 100 milionów dolarów daje Rotszyl, największy finansista wiedeński.

Dowiadujemy się, że między wiedeńskim finansistą Rotszyldelem, a naszym ministrem skarbu toczą się rozmowy, w sprawie uzyskania pożyczki zagranicznej dla skarbu polskiego w kwocie 100 milionów dolarów, za którą mógłby być wydzierżawiony temu finansistcie monopol spirytusowy. Dowiadujemy się dalej, że te 100 milionów dolarów miałyby być złożone w Banku Polskim, jako podkład do wybicia nowych pieniędzy w sumie pół miljarde złotych.

Wśród serdecznych przyjaciół psy zająca zjadły.

Mówią, że w polityce niema uczucia ani sentymentu. Sprawdziło się to dziś bardzo dokumentnie na panu premierze Grabskim.

Do niedawna, do wczoraj jeszcze, miał serdecznych przyjaciół, popleczników stałych i obrońców. Jeszcze wczoraj niezachwiana większość endecko—piastowo—żydowska popierała go w sejmie, podtrzymywała, darzyła go zaufaniem i poklaskiem. Nie zadarmo — rzecz oczywista. Wzamięn za to poparcie — pan Grabski dobrze płacił. Szły pożyczki na fabryki i fabrykantów. Bank Polski. Bank Gospodarstwa Krajowego, Poczta Kasa Oszczędności i inne instytucje finansowo—państwowe stały otworem dla tych wszystkich, którym Piast, czy ósemka nadały świącą ceną protekcję. Pozwolił p. Grabski panu Witosowi obsadzić w Galicji swoimi ludźmi wszystkie urzędy, pozwolił piastowemu posłom podwyższyć cenę nafty, aby złupiwszy chłopską skórę, mogli napchać prywatne swoje kieszenie.

Pomógł p. Grabski endeckom i piastom do pogrzebienia reformy rolnej, pomógł do utworzenia spółek i spółeczek parcelacyjnych, jednym słowem stał się w rękę endecków—piastów i żydów powolnym narzędziem, ślepym wykonawcą ich woli.

Ale p. Grabskiemu nie sprzyjało szczęście służąc endeckom i piastom, zapomniał, że Polsce służy, że służyć ma narodowi. Zniszczył wieś. Do upadku rolnictwo przywiódł. Do rozpacz doprowadził tysiące rodzin. Zachwiało się gospodarcze życie całego kraju, pieniądz począł się wachać.

Endecko—piastowy rząd Grabskiego zachwiał się. I w tej właśnie chwili, jako szczury z okrętu w czas niebezpieczeństwa i burzy, uciekać zaczęli i opuszczać go wierne przyjaciół. Uciekli Korfanty i Kiernik, w żywe oczy wypiera się go naciągacz Długosz, odżegnuje się Witos. Jakby nigdy nie, jakby to nie ich rząd był. Jakby w tym rządzie nie siedziało pięciu endecków i trzech piastowców.

Tak panie Grabski! Ostrzegaliśmy pana, że pańska robota źle się skończy, ostrzegaliśmy, że działania pańskie, że sposób rządzenia zgubę panu przyniosą.

Pan uszy zamykał. Dla przypodobania się p. Witosowi nakazał pan prześladowanie Związku Chłopskiego.

Dręczono naszych ludzi, napastowano po nocach, prześladowano w urzędach, za to tylko, że własną, chłopską siłą tworzyć chcieli.

A równocześnie pozwalał pan, że obszarnicy grozili prawu, grozili ludowi i grozili rządowi.

Dziś opuścili pana przyjaciele. Już innej szukają ołtary na urząd premiera rządu. Odeszli, wypierając się pana, chociaż pan był taki ich, taki im stały, taki im wierny.

Jeszcze jeden rząd endecko—piastowy wali się. Po nim pewnie drugi taki sam powstanie. Bo w tym Sejmie, gdzie endecki—piast i żydy podali sobie ręce—niczego lepszego spodziewać się nie można.

Wobec każdego takiego rządu nasze stanowisko jest zdecydowane. **Jesteśmy do rządu p. Grabskiego i będziemy do rządu innej kreatury endecko—piastowo—żydowskiej w najostrzejszej opozycji.**

Mamy bowiem najgłębsze przekonanie, że ratunek ludowi przynieść może tylko

rząd chłopsko — robotniczy.

Józef Berek,
poseł na Sejm

Wydawnictwo „Sztandar Ludowy”

Zjazd Powiatowy Związku Chłopskiego w Lublinie.

Dnia 18 b. m. odbył się w Lublinie zjazd powiatowy Związku Chłopskiego. Pogoda nam nie dopisała, od samego rana padał śnieg, a błoto było okropne. Pomimo śniegu i błota na zjazd przybyło 167 delegatów i gości, przybyli też delegaci z powiatów Lubartowskiego, Janowskiego, Krasnostawskiego i Puławskiego by powitać zjazd w imieniu tamtych powiatów.

Przewodniczył zjazdowi ob. Babut na sekretarza powołano ob. Ant. Majczaka.

O sytuacji politycznej mówił poseł Marjan Cieplak, prezes Zarządu Okręgowego. Przemówienie piękne i rzeczowe było dorąco oklaskiwane przez zebranych. O sytuacji gospodarczej mówił poseł Marcin Socha — z jego przemówienia biła wielka prawda i znajomość rzeczy, to też wywołało wielkie wrażenie na słuchaczach.

Po przemówieniu posła Sochy dokonano wyborów Zarządu powiatowego oraz na wniosek red. Wislockiego uchwalono następujące rezolucje:

- 1) Zjazd powiatowy Związku Chłopskiego w Lublinie wyraża całkowite zaufanie Klubowi poselskiemu Zw. Chłopskiego.
- 2) Wyrażamy hołd i cześć Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.
- 3) Żądamy od sejmu i rządu stworzenia warunków, które by umożliwiły powrót do armii jej Twórcy.
- 4) Żądamy ustąpienia rządu p. Grabskiego.
- 5) Żądamy redukcji urzędów i urzędników, jakoteż policji i wojska.
- 6) Żądamy kredytów dla szkolnictwa.
- 7) Żądamy radykalnej reformy rolnej.
- 8) Wyróżamy swą pogardę posłowi Dębskiemu i żądamy by złożył mandat który nieprawnie piastuje utraciwszy zaufanie wyborców.

Obrazy zamknął poseł Cieplak gorącym przemówieniem, w którym zachęcił zebranych do dalszej pracy dla dobra Polski i ludu.

A. Majesak.

Kochanek Piast do kochanki ósemki takie p suje liściki.

Pamiętasz Pani gdyśmy w Lanckoronie
Zostali sami,

Jeno druh wierny, jeno Hamerling
Był z nami.

Jam wiele mówił tyś tylko ósemko słuchała,

Jam się zaliçał, pytał się słodko czybyś mnie
Byłem wzruszony, byłem zakochany, [chciała?]
Ludzie mówili, żeś bładny...

Ach czychał na mnie w tej Lanckoronie
Mój los zagłady.

Stało się pani — nie mówmy o tem,
Że ja bankrutem zostałem,

Dałem ci wszystkich chłopów w niewolę
Bo cię ósemko kochałem!!!

Potrzebujesz porady?

**Przyjdź do Sekretarjatu Związku
Chłopskiego w Lublinie, ul. Cicha 6.**

Podsluchane, podpatrzone.

Odpowiedź posła endeckiego na list hrabiego.

JASŃNIE WIELMOŻNY PANIE HRABIO!

Bardzo serdecznie dziękuję za podarki, które moja żonę szczególnie ucieszyły. Zajęcie były przewyborne, ucztowaliśmy cały tydzień.

W polityce cicho. Po wielkiej walce o reformę rolną odpoczęliśmy. A była to walka panie hrabio nie na żarty. Lewica naparła się, aby ta przekłeta parcelacja naprawdę przyszła. A my zaś wszystko postawiliśmy na kartę, aby nie dopuścić do parcelacji, chociażby jednej morgi. A gdy żadną miarą nie dało się lewicy przeprzeć, zmieniliśmy front. Dobrze powiadamy, damy ziemię, damy całkiem dobrowolnie. Ale pod warunkiem, że będzie zapłacona dobrze, należycie, cena taką ile który dziedzic naznaczy.

Tak też przeszło. To się nam całkowicie udało. Sami oczywiście nie dalibyśmy byli rady, bo chociaż jest nas osemki w sejmie siła duża, to przecież zupełnej większości nie mamy. Ale nas ktoś wybawił. Mają dziedzice szczęście! Ukochany nasz Piast dał nam pomoc i ratunek. Właściwie ratowaliśmy się nawzajem, on nam uchwalił dobrą cenę, a my mu za to spółki i spółeczki parcelacyjne, aby mógł sobie nowe Dojliidy tworzyć.

Bo między nami, mówiąc panie hrabio, to ja wolę sto afer Dojliidzkich, niż jedną prawdziwą reformę rolną.

Dobrze pan hrabia robi, że zwalcza na wsi Związek Chłopski. Zeby pan wiedział, co ci posłowie z tego Związku tu w sejmie wyprawiają, toby pan zęby ze złości zaciął.

Nie mniej ni więcej, tylko panowie ci gardlują tu w sejmie za tem, aby chłopu pozwolić tytoń siać, zmniejszyć mu ciężary podatkowe, szkołę dać chamom, ba i pożyczki do tego jeszcze długoterminowe...

Doczekamy się panie hrabio wnet tego, że posłowie ze Związku Chłopskiego zechcą aby sejm uchwalił dla każdego chłopu po jednym złotym zegarku!

Pędzić proszę panie hrabio ten Związek, bo to chamscy adwokaci, którzyby nas w łyżce wody utopili. Precz z nim!

Radzę panie hrabio, tak nieznacznie i delikatnie chłopom perswadować, że najlepszym dla nich stronnictwem jest Piast, chociażby dlatego, że Witos chodzi bez butów i bez krawatki.

Jeśli pan hrabia sam nie chce się angażować proszę napisać do sekretarjatu Piasta, w Warszawie, ulica Marszałkowska, a oni natychmiast posła panu agitatora.

Kończąc raz jeszcze za pamięć i dobre serce dziękuję

szczerze oddany
Dominik Matofosz
poseł na Sejm.

Wincenty Witos nabiera otuchy, bo go w rządzeniu poprą pasibrzuchy!

Od kilkunastu dni p. Wincenty Witos odbywa codzienne narady z największym kapitalistą i bogaczem posłem Korfantym ze Śląska. Naradzają się ci dwaj panowie nad tem, jak po p. Grabskim stworzyć nowy rząd obszarowo-piastowy. Warszawskie pisma donoszą, że na tych konferencjach, ci 2 bogacze już ponoć znaleźli męża opatrnościowego, po p. Grabskim.

Ma nim być p. Leopold Skulski, aptekarz z Łodzi, wiceprezes stronnictwa „Piast“, dziś osobisty przyjaciel p. Witos, przed kilku laty jego wróg.

Zmienił się Witos, zmienił się i Skulski. Dwa endecki podały sobie ręce.

Oczywista rzecz, że kiedy Witos, Skulski i Korfanty podają sobie ręce—gotuj chłopie nowy podatek.

Ładna spółka!

Ładnie na niej wyjdą chłopie.

Organ codzienny Piastowców, będący własnością Witos i jego najbliższych przyjaciół „Echo Warszawskie“, ma się podobno połączyć z drugim dziennikiem „Rzeczpospolita“, wychodzącą w Warszawie, a będącą własnością posła Korfantego. Posł Korfan y jest jednym z najbogatszych przemysłowców w Polsce i właścicielem kopalni węgla na Górnym Śląsku.

Witos dokonywując tego połączenia z zuchą ostatecznie maskę przyjaciela i obrońcy chłopów i otwarcie przechodzi do obozu tych, którzy chłopą najbardziej nienawidzą i na szkodę jego działają.

Rząd endecko-piastowy twierdzi, że w Polsce żyć może tylko 100 morgowy.

Haniebny dokument podpisany przez Bank Gospodarstwa Krajowego

Piszemy w dzisiejszej gazecie jak to Bank Gospodarstwa Krajowego podarował fabryce Starachowieckiej 12 milionów złotych, a dziś w ręku naszym znajduje się dokument, podpisany przez rządowy Bank Gospodarstwa Krajowego.

Podajemy go w całości, jako dokument niebywały, niezwykle.

Posł Marjan Cieplak udał się do tego Banku Gospodarstwa Krajowego z podaniem ob. Piotra Dybały, który prosił o pożyczkę na poprawę budynków zniszczonych przez wojnę.

Na podanie to nadeszła następująca odpowiedź:

„Do Pana Piotra Dybały
kol. Skrobów, gm. Kamionka,
pow. lubartowski.

W odpowiedzi na podanie z dnia 3 września komunikujemy, że Bank nasz udziela kredytów inwestycyjnych tylko na uruchomienie gospodarstw wyżej 100 (stu) morgów.

Z poważaniem

Bank Gospodarstwa Krajowego“.

Ładny liścik. Bank rządowy, Bank rządu p. Grabskiego, bank rządu endeków i Piastów twierdzi, że pożyczka tylko tym, którzy mają ponad 100 morgów.

Bank Rolny nie pożyczka, Gospodarstwa Krajowego nie pożyczka, banki prywatne nie pożyczają, a więc co?

Panowie endeki i Piasty, którzy bierzecie pożyczki na wszystkie strony, pytamy was, dokąd ma udać się biedny chłop, dokąd?

Czy chłop ma zginąć dlatego, że wy Piasty i endeki rządzącie, czy dlatego, że biedny chłop 100 morgów niema? **Czy słonko w Polsce tylko 100 morgowym świeci?**

Hańba!

Rozmowa posła Bednarczyka z górami.

(Poseł Bednarczyk z Piasta, góral, chodzi obecnie, po wielkich zwycięstwach Związku Chłopskiego w jego Okręgu, bardzo smutny i ponoć tylko o swojej biedzie górom opowiada).

POSEŁ BEDNARCZYK DO GÓR:

Oj ty góro, wirchu skalny,
Oj ty wietrze, wichrze halny!
Czemżeś mi nie powiedział,
Bym przy Witosie nie siedział.
Bo odkąd od wszystkiej biedy,
Zamieszalem się w Dojlidy,
Odtąd to już tutaj stałe
Wygwizdują mię górale!

GÓRY DO POSŁA BEDNARCZYKA:

Przecież my tobie mówiły,
Doradzałyśmy co siły,
Że nieładnie dla górala,
Być u hrabiów za lokaja.

Złodziei do więzienia!

Chłopi płacą podatki, a różni panowie urzędnicy robią dobre interesa.

Przed kilku miesiącami poruszaliśmy już sprawę nadużyć dokonywanych przy budowaniu przez Sejmik Krasnostawski szosy Krasnystaw—Żółkiewka. Obecnie otrzymujemy od ob. Polakowskiego szereg dowodów które rzucają jaskrawe światło na stosunki panujące w rządonym przez zacieklego reakcjonistę — starostę Krzyżanowskiego—powiecie. Domagamy się surowego śledztwa i osadzenia winnych kradzieży pieniędzy publicznych w więzieniu.

Wiadomo, że złodziej ratując się ucieczką od pogoni sam krzyczy: „trzymajcie złodzieja“. Metoda ta jest znana i widocznie dobrą, gdyż ją praktykują ludzie nawet na wysokich stanowiskach rządowych i samorządowych, a rzecz naturalna, że wyższe stanowiska i stosunki w znacznej mierze ułatwiają ucieczkę tembardziej, że tacy panowie kradną „inteligentnie“ nie tak ordynarnie, jak zwykły złodziej kieszonkowy.

Otóż w roku 1923 Sejmik krasnostawski uchwalił znaczną sumę na pobudowanie 6 (sześć) kilometrów szosy Krasnystaw—Żółkiewka i budowę powierzył rządowemu inżynierowi Henrykowi Sadowskiemu, lecz wkrótce się znalazł i drugi „specjalista“ w osobie sekretarza Wydziału Powiatowego p. Jana Olesiuka, którego na wniosek przewodniczącego Wydziału pana starosty Krzyżanowskiego i przy poparciu Wydziału Powiatowego „wkierował“ się na dodatkowe stanowisko drugiego kierownika budowy—gospodarczego, oraz miał mieć oko nad p. Sadowskim. Jednakże nie zważając na to, że było aż dwóch kierowników, szosy pobudowano zamiast sześciu kilometrów niecałe trzy kilometry (2 klm. 765 mt.) pieniądze zaś wydatkowano wszystkie.

Nie zważając na taką drobnostkę Sejmik na swem ogólnem posiedzeniu bije ukłony p. staroście Krzyżanowskiemu i dziękuje za „rzetelną pracę“. „I mnie, i mnie“ woła p. Olesiuk ja też „rzetelnie“ pracowałem. „Pan już swoje wziął“ mruczy ktoś z publiczności, lecz Sejmik rozrzewniony dziękuje i p. Olesiukowi za „rzetelną pracę; tylko inż. Sadowski stoi na uboczu, złośliwie się uśmiecha i myśli: „jaki ten chłop jest głupi“.

Nie długo jednakże radość ta trwała. Gdy wiatr zdmuchał piasek z szosy, a resztę deszcze zmyły, szosa okazała się w całej swej nagości: sękata, nierówna i kostrobata, a każdy kto tylko jechał po tej szosie, to pewną częścią swego ciała odczuwał, że szosa jest pobudowana „pod zdechłym psem“. Z mostami też nie było lepiej, bo jedne powaliły się, drugie „nie chciały“ wody przepuszczać, aż wreszcie woda „gwizdnęła“ na nich i poszła przez wierzch szosy, rujnując szosę i „uparty“ most. Jedynie dobrze się utrzymały tylko te mosty które stały na wzgórkach (bo były i takie) ale woda była grymasna i nie chciała iść pod górę.

Rzecz naturalna, że po tak wspaniałych wynikach dano odprawę obudwom kierownikom, a na ich miejsce przyjęto niżej podpisanego.

Zasmakowało p. Olesiukowi pierwszy raz, chce być jeszcze raz kierownikiem budowy drogi „składa mi swoją ofertę“ i narzeka, że go Wydział Powiatowy wyszukuje i mało płaci bo tylko 500 zł. miesięcznie, wobec tego chciałby jeszcze coś zarobić. Jednakże „oferta“ p. Olesiuka nie została przyjęta. Łypnął p. Olesiuk oczami zdrzytnął zębami i poszedł na naradę do swego przyjaciela p. Sadowskiego, który też utraconego kierownictwa żałował i zawistnem okiem spoglądał na budowę.

„Człowiek jest zawsze człowiekiem“, mówi p. Sadowski, „przecież wiemy co u nas się robiło w roku zeszłym, na ślepaka strzelimy, a wtedy budowa dostanie się znów w nasze ręce“. I rzeczywiście „strzelili“ denuncjację do prokuratora na mnie.

Takie zachowanie się byłych kierowników budowy dało powód przypuszczać, że w roku 1923 były popełnione rzeczywiście nadużycia, a tembardziej, że tu i owdzie dało się słyszeć, że p. Sadowski i Olesiuk dorobili się na budowie wielkich majątków; że do Krasnegostawu przyszli tylko z plecakami i w dziurawych butach, a dziś każdego na dziesięć fur nie zabierze, żyją na szeroka stopę, grają rolę wielkich panów, ciężkich czasów wcale nie odczuwają, bawią się. P. Sadowski podobno w roku 1923 kupił folwark w Poznańskim.

Po wielu staraniach i zabiegach udało mi się dopiero po roku wywlec, jak psa za uszy, dowody kasowe ze „sławnej“ budowy za czasów p. Olesiuka i Sadowskiego. Rachunki i listy płacy okazały się tak samo pokrecone i powikłane jak i kierunek ich szosy, ale po mozolnej pracy udało mi się dowieść, iż kierownictwo kradło, kradło nie byle jak i nie byle co, nadużycia sięgają do 50.000 złot. polskich.

Gdy się dowiedział o wynikach mojej pracy pan starosta Krzyżanowski, nie wiem czym się powodując, stanowczo zażądał odemnie zwrotu dowodów kasowych. Wywołali wilka z lasu, dowody otrzymał p. starosta Krzyżanowski wtedy, gdy mi je policja przemocą odebrała na rozkaz p. starosty, przez co sprawa nabrała rozgłosu i Wydział Powiatowy rad nie rad sprawę skierował do prokuratora. Zawdzięczając tylko przypadkowi dowie się ogół w jaki bezczelny sposób go okradają.

Ciągle obniżanie się kursu marki otwierało szerokie pole do nadużyć, jednakże met³ kamienia zawsze się zostanie metrem, czy był kupowany za marki czy za dolary; niższe kursu nie podlega. Tego widocznie nie wiedzieli kierownicy i na tem się złapali.

Sprowadzono kolejną kamienia i szabru 3886 mt.³, a za wyładowanie z wagonów tego kamienia zapłacono za 4268 mt.³, więc albo kamień w wagonach urósł, albo kierownictwo samo sobie zapłaciło za 382 mt.³; następnie wykazano, że zapłacono za naładowanie na wózki kamienia i szabru 3929 mt.³, więc któż naładował 1316 mt.³, czy czasami nie sami p. Sadowski i Olesiuk gdy nikt nie widział i dla tego nie zostali zapisani?

Ale jest jeszcze ciekawsza rzecz: kamienia i szabru sprowadzono wagonami 3885 mt. i z tej ilości zostało się na placu według sprawozdania samego p. Sadowskiego

i faktycznie, o stanu kamienia na rok 1924—600 mt.³ czyli do przewiezienia było 3398 mt.³ kamienia i szabru po doliczeniu 112 mt.³ na przyrost objętości przy wytłuczeniu 561 mt.³ szabru; p. Sadowski jednak „potrafił“ przewieźć na budowę 3929 mt.³, więc skąd się wzięło 531 mt.³? Widocznie z nieba spadło. Ale o ile kamień rósł w wagonach i z nieba spadał, to w szosie winno go być więcej niż sprowadzono na stacje Krasnymstaw, a tymczasem okazuje się, że w szosie kamienia leży mniej o 888 mt.³ od tej ilości która była sprowadzona na budowę. Więc gdzie się kamień podział? Czw. czasem robotnicy w kieszeniach do domu nie powynosili?

Nie,—po Krasnymstawie chodzą pogłoski, iż p. Sadowski sprowadzał kamień wagonami na konserwację dróg państwowych i wyladowywał go na jedną kupę z kamieniem Sejmikowym i przez to kamień tak się pomieszzał, że później furmani nie wiedzieli który kamień rzadowy, a który sejmikowy, wobec tego te brakujące 888 mt.³ kamienia widocznie „trafiły“ na drogi państwowe i drugi raz zostały sprzedane Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w Lublinie.

Następnie p. Sadowski wykazuje, iż rozsypał 1131 mt.³ szabru, z której to ilości sprowadził koleją już wytłuczonego 570 mt.³, wobec tego zostawałoby wytłuc 561 mt.³, a nie 742 mt.³ za które p. Sadowski „zapłacił“.

Na uwalowanie każdego kilometra drogi wykazuje 102 pary koni (polewanie wodą oddzielnie) i szosę uwalował tak lichy, że dziś jest pokolejona, wtedy gdy przy dobrym uwalowaniu 400 mt.³ szabru na kilometr można zużytkować najwyżej 51 par koni, t. j. połowę tego co wykazał p. Sadowski.

Reszta robocizny świadczy o sprycie i bezczelności kierowników, a mianowicie: robót ziemnych wykonano na dniówkę 1762 mt.³ (4803 mt.³ zapłacone na akord) i na tą robotę wykazano 6905 robotników, czyli każdy robotnik miał zrobić tylko 1/4 mt.³, t. j. tą robotę którą mógł zrobić jeden robotnik wykazano na nią 32 robotników.

To już nie było sprytne kradzenie, to był zwyczajny rozbój, widocznie do bandy dużo członków należało.

Nic dziwnego, że gdy robotnik pracował jeden albo dwa dni, w liście ma wystawionych jedenaście, albo dwanaście dni. Takich wypadków jest cały szereg na co są dowody.

Lecz kradziono i sprytnie, marka spadała, traciła co dzień swoją wartość, lecz kupiona dębina nie traciła swej wartości. Robotnicy strejkowali, bo nie mogli się doczekać wypłaty, a kierownictwo podjętymi pieniędzmi na budowę „obracało“. Nie darmo przecież p. Olesiuk jest handlarzem z zawodu. A przyszła wreszcie wypłata to robotnik otrzymywał albo na funt słoniny, a czasami tylko na paczkę papierosów. W ten sposób nie dodano robotnikom, a przywłaszczono sobie aż 3072 franków szwajcarskich, które przy dzisiejszej sile nabywczej złotego wyniosą przeszło 9216 zł. pol.

Na budowę mostów zakupiono dębiny 67 mt.³, a wywieziono z lasu tylko 33 mt.³, do budowy mostu użyto tylko około 10 mt.³, więc poczynając od lasu po drodze do mostu dębina gdzieś zniknęła.

Wreszcie żyd Szmaragd, znany w Krasnymstawie, dostarczał kamień i otrzymywał po 30 mk. za tonnę, a p. Sadowski wystawił mu fikcyjny rachunek po 60 mk. za tonnę. Podpis Szmaragda sfalszował mąż zaufania p. Sadowskiego drogomistrz Skiba.

Chcąc wszystkie sprawy opisać nie starczyło by skóry wołowej. I po tem wszystkim miał czelność p. Olesiuk „domagać“ się podziękowania za „rzetelną“ pracę i otrzymać 25 milionów mk. gratyfikacji.

Ogólnie sprawa wyniku budowy kosztorysowo przedstawia się następująco: jeden kilometr drogi pobudowanej przez pp. Olesiuka i Sadowskiego kosztował 42,209 zł. 65 gr., w roku 1924, a gdy ją prowadziłem budowę kilometr szosy kosztował 32.810 zł. 76 gr., przyczem wyko-

nywałem przeciętnie na każdym kilometrze robót ziemnych 4786 mt.³ (p. Sadowski 2375 mt.³), dawałem szabru 630 mt.³ (p. Sadowski 400 mt.³), dawałem podkładu 1000 mt.³ (p. Sadowski 800 mt.³) i wozilem dwa razy dalej materiały, z powodu posunięcia się budowy w stronę Żółkiewki i pomimo to wszystko zrobiłem prawie o 10.000 zł. taniej na każdym kilometrze, co się zaś tyczy wykonania budowy, to szosa pobudowana przez p. Sadowskiego już wymaga reperacji, a moja bez reperacji przetrwa 10 lat.

Zaznaczyć trzeba, że przy budowie rachunkowość prowadziła się po „familijnemu“, p. Sadowski listy płacy sam sporządzał, sam wypłacał, a drogomistrze za świadków wypłaty figurują. Zestawienia i zliczenia wydatków na budowę nie są sprawdzane ani aprobowane przez przewodniczącego Wydziału Powiatowego, nawet kasa i ta nie zajrzała do zliczeń, często dowodem są niesprawdzone błędy arytmetyczne. Jednym słowem „ładna familijka“ lecz sami krzyczą: „trzymajcie złodzieja“.

Jan Połakowski
b. kierownik Zarządu Drogowego

**Stała ci się krzywda ?
Napisz do „Sztandaru Lud“.**

**Wielki Zjazd
w sprawie ordynacji wybor-
czej do gmin i sejmików.**

oraz

**w sprawie podatku majątko-
wego.**

Referować będą posłowie
Związku Chłopskiego

- 1) **Posel Pawłowski Jakób, referent usta-
wy gminnej na sejmie,**
- 2) **Marcin Socha, członek komisji skarbo-
wej (podatkowej) w sejmie**

**Zjazd ten odbędzie się w niedzielę
dnia 8-go listopada, o godz. 11-ej
w sali przy ul. Cichej Nr. 6.**

Na Zjazd ten zapraszamy p. p. wójtów,
sekretarzy gminnych, członków Rad gminnych
sołtysów i wszystkich członków Związku
Chłopskiego.

Zarząd Okręgowy
Związku Chłopskiego.

Wnętrze fabryki cementu.

Na obrazku widzimy wnętrze cementowni w Rejowcu. Po bokach obzrymiej sali idą rury w których się przepala cement.

Podróż po gazetach

Co pisał na... i...

Chłopi z całej Polski muszą wytoczyć zdecydowaną, nieubłaganą walkę Senatowi. Wiadomo bowiem, że jeśli nawet Sejm z obędzie się czasem na uchwalenie jakiejś lepszej dla ludu ustawy, to Senat tak ją przefabrykuje, że często wychodzi ta ustawa zmieniona do niepoznania.

Bardzo rozumnie napisał o tem w tygodniku „Przyjaciel Ludu”, znany wybitny działacz związkowy ob. Józef Kaźmierczak:

„Trzy lata istnienia w Polsce Senatu, wykazało niezbitcie dla czyiego pożytku zaprowadzono go u nas, wbrew woli większości obywateli. Pokazało się po wielokroć razy, że Senat to hamulec prawicy przeciwko każdej ustawie, która jest korzystna dla ludu a osłabia wszechwładzę obszarników i kapitalistów. — Wśródzie i zawsze, przy każdej ustawie Senat uporczywie broni możnych tego świata, a występuje wrogo przeciwko interesom mas ludowych. Dużo takich przykładów kalectwa ustaw sejmowych przez Senat możnaby przytoczyć, z uwagi jednak na brak miejsca w gazetce, ograniczę się tu do przytoczenia najświeższego faktu, a mianowicie wykoszlawienia przez Senat projektu ustawy o reformie rolnej.

Naprzykład ustawa o reformie rolnej. Ta ustawa zrobiona przez prawicę i Piasta w sejmie pozostawia w rękach obszarników większą część posiadanych przez nich obszarów — to zaś, co będą zniewoleni sprzedawać, pozwala im oddawać po paskarskich cenach w najbliższych latach. Biedacy, bezrolni i małorolni, wogóle nie mogą nawet marzyć o nabyciu ziemi, gdyż nie będą w stanie płacić wyśrubowanych cen za ziemię. Jednym słowem, jest to nie żadna reforma rolna, ale kpiny z chłopów i figa przedwyborcza, którą piastowcy pragnęli znieść wyborców ku sobie.

Projekt tej ustawy poszedł do Senatu, a ten od razu z pasją zabrał się do zupełnego przeniebowania ustawy i tak już dla chłopów niekorzystnej. To, co teraz wyszło z Senatu, to istna karykatura reformy rolnej, dziwoląg potwórny, którego wstydzą się nawet tacy lokaje księżopañscy, jakimi są dzisiaj panowie piastowcy. Poprawki Senatu unicestwiły resztki owej piastowcowej „parcelacji”

a nawet zawiodły na zjeje płatnych i honorowych nagrodaczy p. Wincętego Witosza na nabycie tanich „ośrodków” i folwarczków.

„Słowa Chłopska” organ naszego Związku Chłopskiego, drukuje serdeczną, gromką odezwę chłona Drwienca z Płowiec, który do braci chłopów z całej Polski odzywa się tak:

„Dlaczego chłopie milcza. W ciszy i smutku trawia żal i ból z powodu zawiedzionych nadziei. Na polach bitew lała się krew chłopska, dziś leje się pot i łzy.

Milczenie dotychczasowe masie chłopskiej nic nie pomoże, a pogorszy tylko stan obecny. By temu zapobiedz musimy stanąć wszyscy w zwartym szeregu i wydobyć głos krzyku z milionów spracowanych piersi chłopskich.

Rozbijaczy endeów i piastów pędźmy od siebie. Biermy się do czynu, Bracia Chłopi i przystępujemy masowo do Związku Chłopskiego.

Do tej pracy organizacyjnej czas najwyższy zabrać się nam, pamiętajmy o tem, że wrogowie nasi pracują na tem polu, już od dawna. Nie zapominajmy też „że kto wcześniej wyszedł, ten dalej zajdzie”.

Słusznie! Brawo! Tak przemawia zawsze chłopska siła! ( ), gdyby Wasz głos obywatelu Drwienca poruszył tych wszystkich śpiących, albo pomstujących chłopów, gdyby sobie oni umieli podać ręce i stworzyli potężny „Chłopski Związek”, lepsza dola zaświtałaby dla chłopskiej rzeszy.

Wierszyki szkolne i sejmowe.

Nowomodna kołysanka.

Śpij dziecińo, już
 Słicznie oczka zmrzu,
 Słyszysz turkot wozu tam
 Sekwestrator grozi nam,
 Za daniny, za podatki!
 Przyszedł zabrać nam manatki,
 Za podatek, za daninę,
 Trza ostatnią dać krowinę.

WESOLA ZABAWA

Jak powszechnie wiadomo, córki bogaczy amerykańskich lubią różne oryginalne rozrywki. Dwie córki jednego z magnatów amerykańskich mają oswojonego niedźwiedzia. Na obrazku widzimy jak rozbawione panienki chcą wykąpać w morzu swojego niedźwiadka. Rzecz dzieje się w Ameryce Południowej.

Dlaczego Witos rządu nie bierze?

Dlaczego Witos rządu nie bierze dlatego?
Bo czeka, aż mu dadzą znowu Kucharskiego.

Komu służy poseł Niedbalski z Piasta?

Czemu Niedbalski służy obszarnczej braci?
Bo mu za to cna doskonale płacil

Piastowsko-endecka reforma rolna.

Doskonale sejm zatwierdził reformową sprawę
Obszarnicy maja ziemię a chłop ustawę.

Jak kto płaci?

Każdy w Polsce skarb państwa wypełnia potrosze,
Chłop znosi tam złotówki a obszarnik groszel!

Związek Chłopski leży!

Związek Chłopski już leży, rzekł Piast z pychą w głosie,
Owszem widzimy, leży, ale na Witosie!

Czyś założył już w swojej wsi Związek Chłopski?

Lewicowych posłów z parlamentu francuskiego serdecznie w Polsce witamy.

W Warszawie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Toruniu bvli w ciągu niedawnych dni, posłowie do parlamentu (Sejnu) francuskiego.

Posłowie francuscy należą przeważnie do lewicy francuskiej, która dzisiaj objęła we Francji rządy, dzięki temu, że przy wyborach lud pracujący francuski, połączony w wielki lewicowy blok, odniósł wspaniałe zwycięstwo i otrzymał większość w Sejmie francuskim. Odwiedziny te mogą przynieść Polsce dużą korzyść, wiadomo bowiem jest, że Francuzi mało znają Polskę i że często wrogowie nasi agitują w tak sprytny sposób przeciw nam, że we Francji można usłyszeć o nas zdania bardzo nieprzychylne. Posłów francuskich z lewicy witamy bardzo serdecznie. Niechże patrzą na Polskę własnymi oczyma i wysnuwają własne wnioski. Życzymy sobie, jako demokraci, aby pomiędzy lewicą francuską a lewicą polską zapanowały jaknajserdeczniejsze stosunki.

Oto są nazwiska posłów francuskich, którzy przybyli do Polski: Artur Szosi, Alfred Mes, Rol Ewrrart dalej August Bowilen, socjalista, który we Francji organizuje polskich robotników — szczególnie rolników, — następnie Adrjan Preseman, Hot Wien, Bartłomiej Robala i Emil Ewen.

Pisma endeckie rozpuściły wiadomość, że p. Prezydent Wojciechowski ustępuje ze stanowiska.

Pomimo chwilowego zawieszenia Sejmu, w Sejmie wrę praca po zaulkach sejmowych i kuluarach. Na temat zmiany rządu rozpuszczane są najrozmaitsze pogłoski. — Oto niektóre pisma endeckie doniosły, że Marszałek Sejmu Rataj jest już gotów do objęcia spadku po p. Grabskim, że nawet cały nowy rząd jest już gotowy, w którym teke Ministra Skarbu miałby otrzymać poseł endecki—Michalski.

Ale oto oprócz tych wiadomości, kilku posłów z klubu endeckiego rozpuściło plotkę, która ni mniej ni więcej brzmi, że wraz z Grabskim ma ustąpić ze swego stanowiska p. Prezydent Stanisław Wojciechowski. Donosi o tem także „Republika“, pismo, wychodzące w Łodzi.

Na naszej zachodniej granicy stoi już pojęzna i groźna armja niemiecka

Wiadomem jest, że traktat pokojowy, zawarty w roku 1919 w Paryżu, pozwolił Niemcom utrzymywać tylko 100 tysięcy ludzi pod bronią i 200 dział. Reszta amunicji miała być niemcom skonfiskowana i zniszczona przez wysadzenie w powietrze. A dziś w chwili, gdy Niemcy głoszą całemu światu, że są pokonane, rozbrojone i nie-szczęśliwe — warto przypatrzeć się, co mówią o tem inni, a szczególnie co mówią o tem znawcy spraw wojskowych.

Pułkownik Rebault, francuz, twierdzi, że niemcy tworzą coraz więcej wojska i że tajemnie fabrykują coraz więcej armat. W razie wojny Niemcy mogłyby wystawić natychmiast 7 razy tyle wojska ile dozwolono im w traktacie.

Niemcy są zdolni wystawić natychmiast 48 dywizji piechoty, oprócz 17 dywizji wojska pomocniczego.

Oprócz tego pospolite ruszenie mogłyby im dać dalsze kilkadziesiąt dywizji, tak, że ogólna liczba wojska w razie wojny wzrosnąć mogłaby odrazu do 90-ciu dywizji.

Pułkownik Rebault dodaje, że Francja nigdy tyle wojska nie miała.

Oprócz wojsk pieszych, kawaleryjskich i artyleryjskich — Niemcy zbudowały olbrzymie wojsko lotnicze, a równocześnie fabrykacja gazów trujących jest z dnia na dzień coraz większa.

Na podstawie tego, co pułkownik Rebault przestudjował, twierdzi on, że dzisiaj Niemcy posiadają największą armję, która mogłaby być bardzo groźną, tak dla sąsiadów wschodnich, jak i zachodnich.

Doczekaliśmy się tego, że przyjedzie kontroler angielski

Warszawskie pisma doniosły, że komandor Young, ten, który był już w Warszawie jako kontroler i doradca naszego Ministerstwa Skarbu—wybiera się ponownie, aby przyjechać do Warszawy i pomóc Ministrowi Skarbu przy sanacji finansów polskich. Doradca ten już dawniej dawał p. Grabskiemu rozumne rady, jak np. te, aby wydatki państwowe zmniejszyć z dwóch miliardów na jeden miliard, aby przeprowadzić redukcję urzędników, jak również zmniejszyć liczbę wojska, w szczególności zaś liczbę oficerów. Słusznych tych rad p. Grabski nie posłuchał. Wskutek tego p. Young obraził się i wyjechał do Anglii. Teraz znówu przybywa. Daj Boże aby z lepszym rezultatem.

ZYTO NIEMIECKIE IDZIE DO POLSKI A CHŁOP POLSKI ZA PSI GROSZ MUSI SWE ZBOŻE SPRZEDAWAĆ.

Władze skarbowe stwierdziły, że do Polski przedostaje się żyto niemieckie.

Dzieje się to dlatego, że eksporterzy zboża niemieckiego otrzymują od swego rządu 3 mk. złote za każdy wywieziony kwintal (100 kg.). Rezultat jest taki, że żyto niemieckie niejednokrotnie lepiej oczyszczone od naszego, robi konkurencję naszemu zbożu nawet na rynku warszawskim oraz na innych polskich rynkach wewnętrznych.

Aby temu zapobiec postanowiono wprowadzić cła przywózowe od zboża. W najbliższym czasie będą ogłoszone wysokości tych opłat celnych.

Fakt powyższy jest bardzo upokarzający dla naszego rolnictwa i dla rządu, który w tym względzie wykazał karzygodne niedbalstwo.

Dlaczego należę do Związku Chłopskiego?

Ja mam swój chłopski honor, swoją cześć,
Na pańskim sznurku, już nie dam się wieść,
I Witosowe zrzuciłem okowy,

Ja chłop Związkowy!

Bo w Związku Chłopskim jest ustanowiona
Moja jedyna, najlepsza obrona,
I już mnie pańskie nie wezmą namowy,

Ja chłop Związkowy!

Piastem pogardzam, „jasnych“ się nie boję.
Przy Chłopskim Związku jak mur twardo stoję.
Niechaj precz idzie naganiacz piastowy,

Ja chłop Związkowy!

W walce za naszą świętą, wielką sprawę,
Stańmy przy Związku bracia chłopi ławą
Bo w Związku Chłopskim nikt nas nie przemoże,

Tak nam daj Boże!

Apolinary Stasiak.

Inwalidom trzeba koniecznie dać pomoc.

**Ustawa, której rząd nie wykonał.
Dlaczego?**

Artukul 28 ustawy o rentach inwalidzkich opiewa, że rząd może na prośbę p. jedynczego inwalidy skaitalizować jego rentę, to jest może obliczyć pełną wartość i wypłacić ją gotówką jednorazowo zgóry.

Gdyby ustawa ta była dosłownie wykonywana, to wielu inwalidom uśmiechnęłaby się lepsza dola, gdyż za sporą sumkę, którą by przez takie obliczenie jednorazowo otrzymali, mogliby nabyc albo kawał ziemi, albo sklepik, albo inny warsztat pracy. Dzięki temu, inwalidzi, którzy zdrowie i krew nieśli na pole walki za ojczyznę, byłiby jako tako zabezpieczeni, nie potrzebowaliby, jak to się dziś często zdarza, cierpieć nędzy.

Niestety! Rząd dotychczas tego artykułu ustawy wcale nie wykorzystywał. Ani jedno podanie inwalidzkie wniesione w tej sprawie nie zostało dotychczas załatwione.

W imieniu tych biedaków apelujemy do rządu, aby najrychlej przystąpił do wykonania 28 artykułu ustawy o rentach inwalidzkich.

Lekka gimnastyka.

Na obrazku widzimy popisy sokolów amerykańskich — polaków którzy nie dawno gościli w Warszawie.

Radujmy się z Konkordatu!

Ile skarb państwa płaci klerowi?

Odpis z budżetu.

Na stronie 193 budżetu Rzeczypospolitej Polskiej, znajdujemy taką pozycję:

W myśl Konkordatu między Rzymem a Polską, podpisanego dnia 23 kwietnia, ustala się następujące pozycje wydatków na duchowieństwo.

Pensje duchownych	17 milionów	243	tysięcy
Emerytury		668	„
Fundusze budowlane	1	500	„
Zasiłki		20	„
Wydatki rzeczowe instytucji kościelnych		750	„
Inne wydatki		110	„

Razem rocznie 20 milionów 291 tysięcy.

Polska ma na utrzymaniu:

Kardynałów	2
Arcybiskupów	4
Biskupów	16
Biskupów sufr.	21
Członków Kapituły	308
Proboszczów	6.900
Urzędników	149
Wikarych	2.761
Zakonników	746
Profesorów semin. duchownych	215
Uczniów seminarjów duchownych	2.950
Innych	27

Razem . 14 tysięcy 408 osób.

Oto procent konkordatowy dla chłopów! 20 miljon złotych. Cały Konkordat można, jak to widać, streścić w jednym słowie **płacić!**

Polacy w Rosji w okręgu piotrogrodzkim i na dalekim wschodzie.

Kolonja polska, zamieszkała w okręgach Moskiewskim i Piotrogrodzkim, dawniej bardzo znaczna, zmniejszała się stopniowo od czasu wybuchu rewolucji rosyjskiej, tracąc całą prawie inteligencję a niebawem i znaczniejsze rzesze robotnicze. Z 800 tysięcy polaków w roku 1915—1917 pozostało nie więcej, niż 100 tysięcy, należących z niewielkimi wyjątkami do sfery drobnomieszczańskiej i robotniczej.

Naogół 95 procent zamieszkałych obecnie w Rosji polaków są obywatelami sowieckimi.

Życie organizacyjne i społeczne, dawniej bardzo rozwinięte, zamarło teraz zupełnie.

Polskie życie gospodarcze po wybuchu rewolucji również upadło.

W krajach Zakaukaskich ma zamieszkiwać polaków około 2000. Są to prz ważnie fachowi inteligenci i robot-

nicy w przemyśle naftowym i na kolejach. Stan ich materialny jest naogół niezły.

Pomorze Dalekiego Wschodu.

Z przeszło 6000 polaków, znajdujących się na terenie Dalekiego Wschodu w latach 1915—1920. w r. 1924 zostało zaledwie 2000 osób.

Przeważna ilość polaków zamieszkała jest we Władystoku, Chabarowsku i Nikolsku. Dwie wsie, zamieszkałe przeważnie przez polaków Oshabe i Monastyrka—liczyły około 35 rodzin polskich. Byli to przybysze z lat dawnych 1880 roku, t. zw. „przesiedleńcy”, przeważnie białorusini.

W 1920 r. egzystował we Władystoku oddział Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża, który zamknięto w lipcu 1923 r.

Dom Polski, istniejący w roku 1905, utrzymywał ochronkę i szkołę.

Z poszczególnych przedsiębiorstw w ostatnich latach należy wymienić: 1) Kopalnie węgla inż. Arcta, 2) Przedsiębiorstwo leśne braci Sienkiewiczów—pochodzenia polskiego), 3) Towarzystwo Handlowe „Młynarski—Czekański”, oraz 4) Gorzelnię i fabrykę konserw mięsnych obywatela polskiego Zalewskiego. To ostatnie przedsiębiorstwa rozwinęło olbrzymią działalność w początkach wojny światowej, dając zyski olbrzymie.

W sierpniu 1923 r. w Charbinie przez Delegata Apostolskiego, Monsignora Constantini'ego, święcony był na pierwszego biskupa na Wschodzie polak, ks. Karol Śliwoski, dziekan Władystocki.

WOLNA TRYBUNA LUDOWA.

Ob. Dominik Wójciuk z Jabłonia daje odpowiedź na pytania postawione w № 40 „Sztandaru”.

1) Blok lewicowy trzeba tworzyć jaknajprędzej, bo czem wcześniej się utworzy, tem będzie silniejszy przy wyborach. Gdy blok się zorganizuje ustana walki bratobójcze pomiędzy stronnictwami lewicowymi, lud zobaczy, że te stronnictwa naprawdę chcą jego dobra i ławą pójdzie do wyborów.

2) Do bloku można przyjąć tylko te stronnictwa i tylko tych posłów, którzy dotychczas dzielnie bronili spraw ludu, nie zdradzali go i nie działali na jego szkodę. Przyjęcie do bloku takich posłów, którym już lud nie ufa, bo go raz zdradzili, poderwało by zaufanie do całego bloku.

3) Zdrajca ludu, Witos, nie może być do bloku przyjęty, nie mogą być również przyjęci inni posłowie z Piasta, jak Kowalczyk, Kiernik, Niedbalski i t. d., bo są to wszystko geszefciarze, którzy dbają tylko o własną kieszeń, nie bacząc na to w jaki sposób pieniądze nabędą. Do bloku stronnictw lewicowych mogą być przyjęci tylko ci ludzie, którzy mają czyste sumienia i czyste ręce.

Dominik Wójciuk
z Jabłonia.

TAK JEST, A TAK BYĆ NIE POWINNO.

Dziedzic ma w kościele łożę..
 Chłop niema i mieć nie może..
 U księdza pan — do pokoi..
 Chłop, jak pies, za drzwiami stoi..
 Dziecko chłopskie w deszcze, grudy,
 Chodzi wciąż do szkolnej budy..
 Pański!.. z chamstwem nie wypada..
 Jemu się w domu wyklada..
 W gminie panu nadskakuja,
 A chłopca z góry traktują.
 Polikiery chłopca lają.
 Przed panem na baczność stają..
 W sądzie — to też nie ciekawe..
 Pan zawsze wygrywa sprawę..
 Wszystkie władze powiatowe
 Chylą przed dziedzicem głowę..
 Na chłopca z góry siadają,
 Albo wcale nie zważają..
 Wojewodzie, ministrowie,
 A także Piasta posłowie
 O chłopca wcale nie dbają,
 Sprawy Pańskie ułatwiają

Michał Kossowski.

Lubica 9/X 1925 r

Wiadomości gospodarcze.

W jaki sposób zwiększyć zyski z uprawy lnu.

Najkorzystniej sprzątać len jednocześnie na ziarno i słomę. Do zbioru przystępować trzeba wtedy, kiedy słoma jest jasno żółta, liście już uschły, a łebki zbrunatniały.

Zebrany len powinien być wolny od chwastów, dlatego trzeba wrywać go garściami, chwytając powyżej połowy wysokości łodygi, przez co unikamy wrywania niżej rosnących chwastów.

Po wyrwaniu od razu gatunkować łodygi według wysokości i grubości i od razu też rozkładać rozgatunkowane garście na krzyż, aby się z sobą nie plątały.

Dosuszać len w snopkach wiązanych słomą lnianą i ustawionych w daszkach.

Młócić lnu nie należy, ponieważ bijak targa i między słomę, wskutek czego traci się dużo włókna. Najlepiej wyziarniać len za pomocą czochry (grzebienia). Grzebień taki przygotowuje się ze stalowych zębów umieszczonych na drewnianej podstawie. Gotowe czochry, całe stalowe, można otrzymać w T-wie Popierania Przemysłu Ludowego w Warszawie, Tamka Nr. 1. — Cena 16 złotych.

Dla otrzymania włókna z słomy lnianej, powinniśmy oddzielić włókno od paździerzki, (drzewnika) przez rozpuszczenie kleistych części słomy w wodzie. Dokonywa się tego za pomocą roszenia lub moczenia słomy lnianej. Moczenie lnu wykonywa się przez zanurzenie w wodzie miękkiej. — Rosi się, rozkładając len garściami cienko nao twarzą powierzchnię (łace). Roszenie trwa dłużej, niż moczenie. Przy moczeniu należy rozkładać słomę warstwami, przytem baczyć, aby len drobny nie był mieszany z grubym, gdyż każdy z nich wymaga innego okresu moczenia. Ukończenie moczenia rozpoznaje się praktycznie przez wypróbowanie, czy włókno łatwo już oddzieli się od paździerzki (drzewnika).

Moczenie lub roszenie nie powinno być doprowadzone do zbytowego rozmoczenia lnu, jak również nie należy przedwcześnie kończyć moczenia lub roszenia, gdyż jedno i drugie wpływa ujemnie na jakość włókna.

Suszenie lnu dokonywa się dotychczas przeważnie w piecach piekarnianych, co powoduje niejednokrotnie pożary. Należy przeto dążyć do budowy najprostszych specjalnych suszarni wspólnych, w których przytem len znacznie lepiej można dosuszyć, co ułatwia międlenie i trzepanie. Przy suszeniu zwracać uwagę, aby len nie został potargany i nie przypalił się.

Przez międlenie otrzymujemy oddzielenie paździerzki od włókna. Dotychczasowo międlenie na zwyczajnych międlicach ręcznych (cierlicach) wymaga dużo zachodu i daje mało wartościowe i poszarpane włókno. Należy dążyć do międlenia słomy lnianej na międlicach maszynowych (wałkowe bębnowe), gdyż otrzymuje się produkt lepszy i w większej ilości a przy sprzedaży znacznie wyższą cenę.

Trzepanie sposobem ręcznym również nie daje tak dobrych rezultatów jak trzepanie na specjalnym trzepak mechanicznym.

Włókna przeznaczonego na zbit nie powinno się cesać, gdyż przy przewożeniu nastąpi potarganie tegoż, a fabryki niechętnie nabywają cesankę, którą po raz drugi muszą cesać.

Wysokie ceny można otrzymać za len tylko należyście przerobiony i rozgatunkowany, oraz przy zbyciu zbiorowym, a więc w większych partjach, sprzedawanych wprost do przedalni krajowych lub zagranicznych.

Organizacją zbytu bezpośrednio do fabryk z pominięciem pośredników zajmuje się Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego w Warszawie, Tamka 1.

Na obronę ob. Olkiewicza złożyli:

Ob. Sieńlecki Jan — 2 zł.
 Ob. Cześcik Wawrzyniec — 1 zł.
 Ob. Popielewicz Michał — 10 gr.
 Ob. Seait Michał — 60 gr.

CO SŁYCHAĆ W POLSCE?

Pożar w Garwolińskim. W nocy dn. 11 b. m. doszczętnie spłonęły zabudowania: stodoła z tegorocznym zbiorem, śpichlerz i 2 obory na szkodę Piotra Paziewskiego mieszk. wsi Wilczyńska-Stare gm. Łaskarzew, pow. garwolińskiego oraz 2 stodoły napełnione zbożem, obora, stajnia i chlew należące do Marjanny Paziewskiej.

Przyczyna pożaru narazie nieustalona. Poszkodowani obliczają swe straty na sumę 16.000 złotych.

Dochodzenie w toku.

Burza w zatoce Gdyńskiej. 13-go października zatokę Gdyńską nawiedziła silna burza, która wyrzadziła poważne spustoszenie wśród statków rybackich. Wieczorem tego dnia rybacy powracając z połowu zauważyli silny wicher z południa i obawiając się nadejścia burzy schronili się do portu Gdyni za moło południowe. Podczas gdy kutry rybackie umocowały się tuż za mołem, wicher odwrócił się i dał z nieustającą siłą z północy, rzucając kutrami rybackimi o moło. Jeden kuter został zatopiony, przyczem właściciel jego Głuszewski w ostatniej chwili został uratowany od utonięcia. 12 kutrów zostało uszkodzonych. Straty oceniają na 20 tysięcy złotych. Nieszczęście wywołało wśród ludności rybackiej przynębiające wrażenie. Władze pośpieszyć mają z doraźną pomocą.

Awantury komunistów. W Otwocku od wielu lat mieszkał niejaki Mendel Basewicz, nauczyciel języka hebrajskiego, z przekonania komunistą. W tych dniach Basewicz zmarł jako suchotnik i pogrzebem jego miało

się zająć bractwo „Hewra Kadysz“). Gdy poczyniono już przygotowania, zjawiają się nagle gromadnie komuniści, żydzi i różni ateusze, którzy przepędzają braciśzków pogrzebowych i czynią przygotowania pogrzebowe na swój sposób. Roztrąbiono w całym Otwocku, że tak wybitny dziłacz, jakim był Basewicz musi być pochowany mniej więcej z taką pompą jak Lenin w Moskwie.

Pogrzeb odbył się wbrew rytuałowi żydowskiemu. Komuniści złożyli zwłoki w trumnie, owinięli ją czerwonymi sztafardami i wystawili na widok publiczny. Nad grób m wygłosili szereg przemówień i nie zastosowali się w niczym do zwyczajów i praktyk żydów religijnych. Wśród ludności żydowskiej zapanowało zgorzienie i wrzenie. Ortodoksi, chasydzi i inni orzekli że taki pogrzeb jest profanacją religii żydowskiej że na „kirkucie“ nie może być tolerowany grób heretyka („apikoireo“) i że zwłoki Basewicza muszą być z cmentarza usunięte. Ponieważ doszło do tego, że na cmenterz wdzierać się zaczęły gromady żydów religijnych w tym celu, by grób odkopać, komuniści zorganizowali odpór i dziś obie strony pozostają na stopie wojennej.

Żydzi ortodoksi ogłosili już, że dopóki „heretyk“ nie będzie ponownie pochowany według rytuału żydowskiego żaden żyd otwocki nie może być pochowany na miejscowym „kirkucie“ i grożą, że przeniosą się z pogrzebami do sąsiedniego Karczewia.

Podrobione znaczki stemplowe W ostatnich czasach ukazały się w obiegu podrobione znaczki stemplowe, wartości 50 i 40 gr. przed których nabywaniem, rozpowszechnianiem i używaniem minist. skarbu ostrzega ogół ze względu na przewidzianą za to odpowiedzialność karną.

Podrobione znaczki stemplowe wykonane są na odmiennym papierze brudno-lila i brudno-zielonym, w innych odzieniach, niż barwy znaczków oryginalnych, przytem napisy „groszy“ są cieńsze, napisy „opłata stemplowa“ — grubsze i o konturach nie ostrych. Godło Rzeczypospolitej jest zamazane i niewyraźne, ornamentacje, ząbkowanie, litera M. nad liczbami 40 i 50 jest pozalewana: poziome linje pod napisem „opłata“ są grubsze i poprzerywane, a narożniki falsyfikatów — zaokrąglone. Dziurkowanie dokonano w obu kierunkach niejednocześnie, ilość dziurek w kierunku pionowym jest 26, w poziomym 16, gdy w autentycznych znaczkach 28 i 14.

Co możemy wywozić do Rosji. Zgodnie z informacjami przedstawicielstwa handlowego Z. S. S. R. w Warszawie, Rosja w najbliższym czasie będzie odczuwała wielkie zapotrzebowanie na manufakturę, narzędzia rolnicze i naczynia, te artykuły mogłyby w znacznej części być kupione na rynku polskim, z uwagi na jego bliskość, oraz na przystosowanie do potrzeb konsumenta rosyjskiego. Kampanja przywózowa w Rosji właściwie już się zaczęła i wynika głównie z troski rządu sowieckiego, o rolnictwo, które, dysponując wielkimi zapasami produktów oraz gotówki, w braku towarów na rynku rosyjskim zmuszone by było do obniżenia cen ziemiopłodów i pogorszenia przez to korzystnej sytuacji warstw rolniczych. poza wymienionymi towarami w Rosji mogą znaleźć zbyt dodatkowy artykuły polskie: wyroby galanteryjne, parafina, akcesoria szwskie, części maszyn, niektóre produkty chemiczne, cukier, barwniki, rurki izolacyjne, sosnowieckie rudy żelazne i narzędzia do obróbki drzewa i nasiona.

Uroczystość wręczenia sztandaru. W dniu 11 b. m. 6 Pułk Sztrzelców Konnych, kwaterujący w Żółkwi, obchodził uroczystość poświęcenia sztandaru pułkowego.

Na uroczystości tej Pana Prezydenta i Ministra Spraw Wojskowych prezwenterował Szef Departamentu Kawalerji gen. bryg. Pajewski Aleksander.

Pożar. W dniu 6 b. m. we wsi Sobienie Kiełczewskie 11, gm. Sobienie Jeziory, pow. garwolińskiego, w za-

budowaniach Jana Kościanka powstał pożar, wskutek czego spłonął dom mieszkalny, stodoła, obora i stajnia. Strat wynikłych z pożaru, jak również przyczyny, narazie nie ustalono.

Wspólnie do wyborów Polskie stronnictwa na czeskim Śląsku Cieszyńskim prowadzą rokowania o wystąpienie przy wyborach do sejmu i senatu czeskosłowackiego z wspólną listą kandydatów.

Do bloku tego jednak nie wstąpią prawdopodobnie socjaliści polscy, choć rokowania z nimi nie są jeszcze przerwane.

Polska w liczbach. Według ostatnich danych urzędu statystycznego za rok 1924: obszar ziem polskich wynosi 388.238 km. kw. Mieszka na nim 27,192,600 ludności. Na jeden km. wypada 70 osób. Na 100 osób przypada 48 mężczyzn i 52 kobiety. Polska posiada 27,400 szkół. Ludność 65 proc. trudni się rolnictwem, 14 proc. przypada na przemysł i górnictwo, 8 proc. na handel i komunikację, 13 proc. na inne zawody. Majątek narodowy Polski wynosi 88 410 milionów fr. zł. Na każdego mieszkańca przypada 3,250 fr. zł. Wojna zniszczyła 1,475,300 budowli. Ziemi rozparcelowano 375,500 ha. Administracyjnie państwo dzieli się na 15 województw, 277 powiatów, 461 gmin miejskich i 12.622 gmin wiejskich.

Wiadomości z całego świata.

Gdzie łatwo uzyskać rozwód. Mieszkańcy stanu Jucatan w Meksyku, chcąc ściągnąć do siebie europejskich turystów, wpadli na oryginalny pomysł.

Ogłosili ustawę, według której przyjęcie obywatelstwa Jucatanu pozwala rozwieść się po 30 dniach pobytu w tym, w cuda natury obdarzonym kraju a i w tym samym czasie wolno odrzucić przyjęte na 30 dni poddaństwo meksykańskie.

W znanych wszechświatowych agencjach podróżniczych rozlepiono ogłoszenia:

„Ważna wiadomość!“

Odwiedzający Meksyk turyści mogą po 30-dniowym pobycie w Stanie Jucatan otrzymać rozwód. Przy tej sposobności zwiędzić słynne prehistoryczne ruiny Maya i Uxaml. Oszczędzając sobie kosztów i przykrości procesów rozwodowych. Wszelkie tajemnice są ściśle zachowane“.

„Daily Mail“ dodaje, że podobno w Stanie Jucatan zabrakło miejsc w hotelach a ogrody i ulice przepelnione są małżeństwami, które choć pod gołym niebem, wyczekują „kolejki“ rozwodowej.

Wybuch maszyny piekielnej na okręcie. Na pokładzie statku angielskiego „Roman Star“ wybuchła dnia 8 b. m. maszyna piekielna. Jedna osoba załogi została zabita.

O czym myśli rząd bolszewicki. Ostatni numer urzędowego wydania Narkomjusta (Narodowy komitet prawniczy) „Jeżeniedielnik“ drukuje kilka podobnych kwiateczków:

W guberni Kałuskiej rozkazano ludności w ciągu miesiąca skasować wszystkie strzechy słomiane, zakupić aparaty przeciwpożarowe i postawić przed każdym domem dużą beczkę z wodą.

W gub. Jarosławskiej rozporządzenie obowiązujące zakazało wypuszczanie kaczek na wodę, na stawy lub rzeki, gdyż od tego następuje zabrudzenie wód.

W gub. Wologockiej w celach walki z analfabetyzmem zabroniono analfabetom uczęszczania na wieczornice, nadto zabroniono wydawać analfabetom dokumentów osobistych. Ta sama gubernia Wologocka nie znalazła innego środka do walki z syfilisem, jak zabronienie pod karą więzienia podawania rak przy powitaniu

Wielką uwagą cieszy się kobieta, cały szereg postanowień wskazuje na to. Tak np. w gub. Saratowskiej ukazało się postanowienie obowiązujące, nakładające podatek przymusowy: od każdej krowy 4 kopiejki, od każdej kobiety zamężnej 4 kop., od teściowej 8 kop., świekra została od podatku uwolniona. Dlaczego świekra korzysta ze specjalnego przywileju — nie wiadomo.

Ażeby przyspieszyć wpłacanie podatków przez gospodarstwa wiejskie w całym szeregu gmin rozporządzenie obowiązujące zabroniło wstępowania w związki małżeńskie przed zaplaceniem podatków.

Dalej zacytowane jest kilka wypadków postanowień, które pozbawiają obywateli praw wyborczych, np. posiadanie krewnych, nie należących do stanu robotniczego, zajmowanie się drobnym przemysłem, wiara w Boga i tak dalej.

W Sławiańsku miejscowe władze wydały dekret, skazujący na śmierć wszystkie psy, motywując to tem, że pies jest stozem własności prywatnej, co nie może być tolerowane w Sowietach, gdzie własność prywatna nie istnieje.

W Sowietach psy są traktowane nie gorzej od ludzi.

Oto jakimi rozporządzeniami uprzyjemniają bolszewicy życie mieszkańcom Rosji

Zamiat nagrody 20 k. cz. kary. W tych dniach doznał dużej niesprawiedliwości losu biedny szewcyna z Lichtenau w Czechosłowacji. W czasie spaceru zauważył, że na skrócie toru kolejowego, prowadzonego z Pragi do Pottenstein, rozkręcone są szyny. Szewc pobiął wzdłuż toru kolejowego do najbliższej budki strażnika, skąd razem z bučnikiem przybiegli jeszcze na czas tak, że nadjeżdżający pociąg osobowy przejechał bezpiecznie, unikając pewnej katastrofy rozbicia się, gdyż naprzeciwko skreću wznosiło się urwiste zbrocze skaliste. Szewc uratował życie wielu osobom.

W nagrodę za to skazano go na zaplaceniu 20 kor. cz. za... nieprawne chodzenie po torze kolejowym.

Wypadek samolotu pasażerskiego. W pobliżu Holeswe (?) polski samolot, kursujący pomiędzy Krakowem a Wiedniem, uderzył podczas przymusowego lądowania w drzewo, przyczem oba skrzydła samolotu złamały się. Pilot oraz pasażerowie wyszli bez szwanku.

Król hiszpański w Paryżu. W przyszłym tygodniu król hiszpański odwiedzi Paryż.

Stada słoni w Assamie (Indje). Z Kalkuty donoszą do londyńskiego „Daily Expressu“ o skargach, jakie dochodzą z prowincji indyjskiej Assamu o szkodach wyrządzonych tam przez stada słoni dzikich, które opuściwszy dżungle, napadają na wsie i pola, wyrządzając ogromne szkody.

W okręgu Khasi taki słoń dziki zmiażdżył nogami dwóch krajowców, a inny poranił ciężko siedmiu. W okręgu Gara mnóstwo pól słonie spustoszyły zupełnie. Z innych okręgów donoszą też o stratach w ludziach i zbożach.

Wobec tego komisarze różnych okręgów wyznaczili nagrody za słonie zabite.

Żebrek posiadający auta. W Szwecji aresztowano żebraka, który miał swoje auto, kierowane przez szofera. Auto kosztowało 1900 k. szwedzkich. Szoferowi dawał utrzymanie i 30 kr. tygod. W czasie aresztowania miał przy sobie 300 kr. i książeczkę na 20.000. Dziennie pono zarabiał jako kataryniarz 40 kr. Niema to jak być żebrakiem w Szwecji.

Walki w Maroku Według wiadomości dotychczas niepotwierdzonych, wojskom hiszpańskim udało się uwolnić 300 jeńców, pozostających w niewoli u riffenów.

Wysłany w okolice Elberabor oddział wywiadowczy zdobył jedną armatę, 40 karabinów i znaczne zapasy żywności.

Zboże polskie przez koleje niemieckie. Niemieckie ministerjum kolei, celem pozyskania ładunków dla tranzytu przez Niemcy, obniżyło wydatnie koszta trans-

portu kolejowego do portów niemieckich, jak Szczecin i Hamburg dla przewozu ziemiopłodów. Celem niemieckiej polityki kolejowej jest skierowanie „gros“ wywozu zboża polskiego przez porty niemieckie, w czym się wyraża moment konkurencyjny tych portów w stosunku do Gdyni. Obecnie koszt transportu zagranicznego via Szczecin kalkuluje się taniej ze środkowych miejscowości Polski, niż via Gdańsk i Gdynia. Ten stan rzeczy wywołuje to, iż odpływ polskiego zboża za granice odbywa się przeważa za pośrednictwem niemieckim, wzbogacając w ten sposób niemieckie porty i koleje.

Napad na pociąg idący do Moskwy. Skradziono ważne dokumenty. Ekspresz sowiecki Warszawa — Moskwa został dziś zatrzymany o 60 klm. od Moskwy przez 17 bandytów, którzy wpadli do wagonu, wiozącego urzędową delegację na międzynarodowy zjazd komunistyczny i zrabowali ważne dokumenty oraz znaczne ilości zagranicznych pieniędzy. Duże oddziały agentów tajnej policji wysłane zostały na poszukiwanie bandytów, którzy ukryli się w okolicznych lasach. Okradzeni komuniści są aresztowani.

Bolszewicka amnestja. Rząd sowiecki zamierza ogłosić w Rosji amnestję z powodu ósmej rocznicy rewolucji bolszewickiej i 20 lecia rewolucji z roku 1805. Amnestją tą mają być objęci także przestępcy polityczni. Jak w rzeczywistości wyglądać będzie ta amnestja, o tem świadczy ogłoszony przez Wileńską Agencję Kresową rozkaz czerezwyczajki w Mińsku, podpisany przez naczelnika Miedwieda.

Rozkaz ten przewiduje natychmiastowe rozpatrzenie spraw wszystkich osób, aresztowanych za wystąpienia przeciwko władzy sowieckiej. Osoby, aresztowane za stawianie oporu władzom, za udział w powstaniu zbrojnym, za szpiegostwo, powinny być rozstrzelane przed 16 b. m.

Szczytem jednak barbarzyństwa jest punkt 5-ty tego rozkazu, który powiada, że „wszystkie osoby, aresztowane na zasadzie podejrzenia za działalność antysowiecką, należy w celu uniknięcia pomyłek rozstrzelać w dniach najbliższych, a w każdym razie nie później, niż przed 16 b. m.“.

Termin 16-ty jest wyznaczony dlatego, że 17-go przypada właśnie rocznica rewolucji bolszewickiej i ogłoszenie amnestji. Bolszewicy spieszą się więc, aby jeszcze przed tym dniem „oczyścić“ więzienia.

Zaiste, niewielka ilość kandydatów do amnestji będzie mogła z niej skorzystać!

Pozatem bolszewicy liczą, że ogłoszenie amnestji ściągnie za czerwoną koreon liczne rzesze emigrantów, tułających się dotąd zagranicą. Na przyjęcie ich czerezwyczajka poczyniła również odpowiednie „przygotowania“. W ten sposób sowiecy zamierzają się pozbyć swoich przeciwników i osłabić działające przeciw nim organizacje.

RZECZY CIEKAWY.

Wielu na * jest na świecie? Od czasu wojny zastanawiano się nad tem ilu właściwie żyje ludzi na świecie.

Przed wojną można było liczbę mieszkańców podać w przybliżeniu.

Podanie bowiem dokładnej statystyki w obszarach najgęściej zaludnionych, jak w Chinach i Indjach i pewnych częściach Afryki, było rzeczą niemożliwą.

Według przybliżonej oceny liczba mieszkańców ziemi w roku 1924 wynosiła 1 miliard 800 milionów, w stosunku do 1miliarda 680 milionów w roku 1910.

A więc przyrost ludności w ciągu 14 lat pomimo

wojny i licznych epidemji wyniósł okragło 120 milionów osób.

Ilość mieszkańców Europy wznosi w przybliżeniu 450 milionów.

20-lecie lotnictwa 5-go października minęło 20 lat od czasu, kiedy dwaj bracia Orville i Wilbur Wright (Rajt) przedsięwzięli lot, którym dowiedli światu, że system aparatu cięższego niż powietrze, odnosi zwycięstwo nad innymi systemami. I od tej pory aeroplan, zaopatrzony w motor, święci tryumf po tryumfie. Bracia Wright dokonali lotu długości 39 klm. w 38 minutach, dzisiaj loty trwają po kilkadziesiąt godzin z szybkością 150 klm. na godzinę.

Orville Wright urodził się w roku 1871 Wilbur w r. 1867 w Dayton w Stanach Zjednoczonych. Wilbur zmarł w r. 1912. W r. 1903 zbudowali oni motor, odznaczający się lekkością w porównaniu z poprzednimi i włączyli go do aeroplanu. Pierwszy lot trwał 12 sekund, czwarty 59 sekund, w którym przebyto około 340 metrów. W grudniu tego roku udał się lot 1 i pół minutowy. Wkrótce potem maszyna została zniszczona przez wiatr. Dopiero 5-go października 1905 r. dokonano nowej zwycięskiej próby z nowym motorem.

Po tej próbie obaj bracia zabrali się do dalszej wytejzonej pracy nad udoskonaleniem motoru. Odbywali studia i wloty w różnych krajach Europy. W roku 1909 odbył się pierwszy lot pasażerski.

W latach wojny lotnictwo szerzyło wyłącznie dzieło niszczenia, ale po wojnie aeroplan stał się potężnym konkurentem kolei i ulubionym środkiem komunikacji. Okres prób należy uważać za miniony, wypadki są coraz rzadsze, rozwój lotnictwa staje się z każdym dniem szybszy.

Ile kosztowała wojna światowa. Viktor L. Berger, poseł socjalistyczny do parlamentu Stan. Zjednoczonych, w następujący sposób zobrazował koszty wojny światowej obliczone przezeń na 400 miliardów dolarów: „Za tę sumę możnaby każdej rodzinie w Stan. Zjedn., Kanadzie, Australji, Anglii (z Irlandją i Szkocją), Francji, Belgji, Niemczech i Rosji wybudować dom wartości 2500 dolarów i zaopatrzyć każdy z tych domów w urządzenie wartości 1000 dolarów i przydział gruntu wartości 500 dolarów. Po tem wszystkim zostałyby jeszcze dość pieniądze, by każdemu miastu wymienionych krajów, liczącemu powyżej 30 tys. mieszkańców, zaofiarować bibliotekę za 5 milionów dolarów, szpital za 5 milionów i uniwersytet za 10 milionów dolarów. Z pozostałej reszta możnaby część ulokować na 5 proc. i utrzymywać po wszystkie czasy armję nauczycielską w liczbie 125 tys. pielęgniarzek z taką samą pensją. Po dokonaniu zaś tego wszystkiego zostałyby z naszych 400 miliardów dolarów jeszcze tyle, że możnaby zakupić całą Francję i Belgję, ze wszystkim, co w nich jest”.

Amerykański hodowca bydła spadkobiercą arystokraty. Amerykański farmer, nazwiskiem Oliver Henry Wallop, uprawiający wielką hodowlę bydła w Sheridan w Sianie Wyoming, obudził się pewnego dnia angielskim arystokratą. W jego domu zjawił się posłaniec pocztowy i wręczył mu pismo z Anglii, zawiadamiające, że odtąd przysługuje mu tytuł „Count of Portsmouth”. Wallop wiedział wprawdzie, że jest w jakimś stopniu skolegionym zarodem hrabiów of Portsmouth, nigdy atoli nie marzył o tem, że dojdzie do godności hrabięgo i dlatego w pierwszej chwili sądził, że musi to być mistyfikacja, zaaranżowana dla zakpienia sobie z niego. Mimo to zwrócił się do Anglii o wyjaśnienie, a otrzymane wiadomości potwierdziły wiarygodność otrzymanego pisma.

Zmarł bowiem ostatni Count of Portsmouth a w braku bliższych krewnych on farmer Wallop, stał się spadkobiercą zmarłego. Ponieważ zaś prócz tytułu hrabiowskiego dziedziczył również i znaczny majątek, więc co prędzej wybrał się do Anglii. W Londynie uregulował formalności

spadkowe, objął majątek w posiadanie i postanowił — powrócić do Ameryki na swoją farmę, mającą przeszło tysiąc hektarów obszaru. Świeżo upieczony hrabia, mający obecnie 63 lat, który w roku 1880 wywędrował do Stanów Zjednoczonych, w roku 1906 dał się naturalizować, a od roku 1909 do r. 1911 był członkiem reprezentacji Stanu Wyming, powiedział sobie, że nawet jako arystokrata może żyć na fermie, do której przyszedł własną pracą, tem więcej, że czuł się tam bardziej zadowolonym i szczęśliwym, aniżeli w nowożytniej wieży Babel, zwanej Londynem.

Ale władze amerykańskie miały inne zapatrywania, bo powiedziały: Możesz nawet jako angielski hrabia być amerykańskim hodowcą bydła i farmerem, lecz nie możesz pozostać nadal obywatelem amerykańskim, ponieważ tytuł hrabiowski i obywatelstwo amerykańskie nie dadzą się w żaden sposób ze sobą pogodzić. Ale i Wallop nie był w ciemni bity i pomyślał w duchu: Miljony w spadku z Portsmouth mam już tak czy tak w kieszeni, a mogą one mi się bardzo dobrze przydać na rozszerzenie mojego gospodarstwa. Głośno zaś złożył następującą deklarację: Nie mam bynajmniej zamiaru pozbywania się obywatelstwa amerykańskiego i nie pozbedę się go, nawet za cenę angielskiego tytułu hrabiowskiego jestem zdecydowany żyć na swojej ziemi jako zwyczajny farmer i hodowca bydła, lecz nie jako hrabia of Portsmouth, a jako obywatel amerykański Wallop.

WESOŁY KACIK.

Różnica.

- Wie pan, jaka jest różnica między pchłą a podatkiem?
- Nie mam pojęcia.
- Podatek gryzie człowieka przez cały dzień, a pchła przez całą noc.

W pewnym szpitalu.

- Slużba niesie omdlałego chorego do trupiarni
Chory (burząc się), — co to jest? Dokąd mnie niesiecie.
Posługacz. — Do trupiarni.
Chory. — Co to jest? Przecież ja żyję!
Posługacz. — Cicho! Pan doktor lepiej wie, czy ty żyjesz!

Pewnemu urzędnikowi dano dymisję. Urzędnik przeczytawszy uwolnienie, rzekł:

— Będzie to kosztowało życie wielu ludzi.
Z przyczyny tego wyrażenia, tchnącego zbrodniczą groźbą, został uwięziony. Przy śledztwie zapytano go, co miały znaczyć owe słowa.

— Przed laty 20-tu, odrzekł — skończyłem kurs medyczny, a ponieważ teraz zostałem bez chleba, więc nie pozostaje mi nic więcej, jak zająć się na nowo sztuką lekarską.

TARKI DO PRANIA

Z PRAWDZIWEGO BIAŁEGO MARMURU

— w silnem drewnianem opakowaniu. —

**Nie rdzawieje!
Nie niszczy bielizny!
Nie zużywa się!
Jednorazowe n bycie!**

Wysyłka wprost pod adresem zamawiającego za cenę tylko

zł. 8,50

za zaliczeniem franko fabryka.

WIELKOPOLSKA HUTA „HELENIT”

FABRYKA WYROBÓW MARMUROWYCH
Telefon 6. — Rawicz. Adr. telegr.: Helenit.

GIEŁDA ZROŻOWA.

W zeszłym tygodniu: płacono w Warszawie za 100 kil. gramów:

- Pszenica zł. 23.
- Zyto zł. 17.
- Jęczmień zł. 20
- Owies zł. 18 gr. 50.

Giełda pieniężna.

- 1 dolar ameryk. — 6 zł. — gr.
- 1 funt angielski — 29 „ 05 „
- 1 rubel złoty — 3 „ 14 „
- 1 rubel srebrny — 2 „ 10 „
- 100 franków szwajc. 1 6 „ — „
- 100 lirów włoskich 24 „ — „

Październik	KALENDARZYK TYGODNIOWY:		Słońce,		Księżyc	
			wschód	zachód	wschód	zachód
			godz. m.	godz. m.	godz. m.	godz. m.
25	Niedziela—Chryzarta	6 16	4 28	11 29	12 05	
26	Poniedziałek—Ewarysta	6 17	4 24	12 03	1 00	
27	Wtorek — Sabiny	6 19	4 22	12 49	1 56	
28	Środa — Szymona	6 21	4 19	1 29	2 52	
29	Czwartek — Narcyza.	6 23	4 17	2 09	0 00	
30	Piątek — Germana	6 25	4 14	2 49	4 43	
31	Sobota — Olmji.	6 27	4 12	3 29	5 30	

LECZNICA ZWIĄZKOWA LEKARZY SPECJALISTÓW

dla przychodzących chorych. Porady ze wszystkich specjalności od 9-ej rano do 8-ej wieczór. Przy lecznicy zakład terapii fizycznej (Kwarc, Sollus, diatermia, masaże elektryczne, gabinet Rent genologiczny) Leczenie radem. Analizy lekarskie.

Marszałkowska Nr. 98

róg Alei Jerozolimskich 33, telefon 76—64.

KUNEROL

zawiera 100% czystego tłuszczu z orzechów kokosowych do

gotowania, pieczenia, smażenia.

KUNEROL jest najtańszą i najlepszą namiastką tłuszczu wieprzowego

Polska Spółka Wydawnicza

posiada stale na składzie i wysyła za zaliczeniem pocztowem następujące książki:

1. **Chłop Myśliwy** (Poucza jak zakładać Gminne Kółka Łowieckie). . . . . Cena 1 zł. 95 gr.
2. **Jak się rozliczać z długów wojennych i przedwojennych?** . . . . . Cena 2 zł. 50 gr.
3. **Kto i jak może uzyskać odroczenie służby wojskowej?** . . . . . Cena 2 zł. 50 gr.
4. **Siedem Cudów świata.** . . . . . Cena 1 zł. 35 gr.
5. **Życie Gwiazd i innych światów.** . . . . . Cena 1 zł. 35 gr.
6. **Jak prowadzić zebrania publiczne?** . . . . . Cena 1 zł. 50 gr.

Należność m. zna przesyłać w markach pocztowych. Adresować wyraźnie;

Polska Spółka Wydawnicza,
LUBLIN, Skrzynka pocztowa 33.

DO SPRZEDANIA

dom nowopobudowany blisko kościoła, nadający się na wszelki handel wraz z budynkami gospodarskimi. Do tego należy około 5 morgów ziemi, ale tylko do wydzierżawienia jak również sklep własny z towarem w rynku, firma wyr. biona. Wadomość.

A. Gajewski w Turobinie,
Poczta Turobin, Ziemia Lubelska.

Czarnośląski Węgiel
dostarczamy tania i szybko do wszystkich stacji
BONA SKA

Cena ogłoszeń:

	przed tekstem	w tekście	za tekstem
Cała strona	Zł. 400	Zł. 300	Zł. 200
Pół strony	. 210	. 160	. 110
Czwierć strony	. 110	. 90	. 60
Wiersz milimetry lub jego miejsce	Gr. 50	Gr. 40	Gr. 20

Kolumna cztery szpalty.

PRENUMERATA:

- rocznie . . . . . 10 złotych.
- półrocznie . . . . . 5 złotych 50 groszy
- kwartalnie . . . . . 3 złote

Cena numeru pojedynczego 25 groszy.

W Ameryce i zagranicą:

kwartalnie 1 dol. am. (numer pojedynczy 10 cent am)

Redaktor odpowiedzialny: HENRYK WISŁOCKI.

Za wydawców: Poseł MARJAN CIEPLAK.

Dr. Henryk Sztybel — Lublin, Kościuszki 8.

Wypisuje się do redakcji w Lublinie, ul. Kościuszki 8.